

**Міністерство освіти і науки, молоді та спорту України
Львівський національний університет імені Івана Франка
Кафедра кримінального права та кримінології**

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Проректор
з науково-педагогічної роботи
та соціальних питань і розвитку
Львівського національного університету
імені Івана Франка
проф. Лозинський М.В.

« ____ » _____ 2012 року

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ З

КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВА УКРАЇНИ (ОСОБЛИВА ЧАСТИНА)

галузь знань **0304 «Право»**
напрямок підготовки **6.030401 «Правознавство»**
юридичний факультет

**РОЗРОБЛЕНО ТА ВНЕСЕНО: ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКА**

РОЗРОБНИКИ:

Хилюк Світлана Володимирівна – доцент кафедри кримінального права та кримінології, кандидат юридичних наук

*Завдання для самостійної роботи студентів затверджені на засіданні
кафедри кримінального права та кримінології юридичного факультету
Львівського національного університету імені Івана Франка
(Протокол від «__» _____ 2012 року № __)*

**Завідувач кафедри
кримінального права та кримінології _____
А.М.Бойко**

«__» _____ 2012 року

Схвалено Вченою Радою юридичного факультету Львівського національного університету імені Івана Франка (галузь знань 0304 «Право», напрям підготовки 6.030401 «Правознавство»)

Протокол від «__» _____ 2012 року № __

«__» _____ 2012 року

Голова _____ д.ю.н. А.М. Бойко

Самостійна робота (денна – 113 год., заочна – 274 год.)

/п	Назва теми	Кількість годин (ден.)	Кількість годин (заоч.)
	Поняття, значення та система Особливої частини кримінального права України	2	2
	Основи кримінально-правової кваліфікації	6	17
	Злочини проти основ національної безпеки України	2	4
	Злочини проти життя і здоров'я особи	14	38
	Злочини проти волі, честі та гідності особи	6	12
	Злочини проти статевої свободи та статевої недоторканності особи	6	15
	Злочини проти виборчих, трудових та інших особистих права і свобод людини і громадянина	6	12
	Злочини проти власності	10	28
	Злочини у сфері господарської діяльності	14	38
	Злочини проти довкілля	2	4
	Злочини проти громадської безпеки	6	14
	Злочини проти безпеки виробництва	2	4
	Злочини проти безпеки руху та експлуатації транспорту	4	8
	Злочини проти громадського порядку та моральності	6	12
	Злочини у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів та інші злочини проти здоров'я населення	2	4
	Злочини у сфері охорони державної таємниці, недоторканності державних кордонів, забезпечення призову та мобілізації	2	4
	Злочини проти авторитету органів державної влади, органів місцевого самоврядування та об'єднань громадян	2	4
	Злочини у сфері використання електронно-обчислювальних машин (комп'ютерів), систем та комп'ютерних мереж...	2	4
	Злочини у сфері службової діяльності	11	32
	Злочини проти правосуддя	2	4
	Злочини проти встановленого порядку несення військової служби (військові злочини)	2	4
	Злочини проти миру, безпеки людства та міжнародного правопорядку	2	4
	Особлива частина кримінального права зарубіжних держав	2	2
	Особлива частина міжнародного кримінального права	2	2
	Разом	113	274

ДЕННА ФОРМА НАВЧАННЯ

Тема 1. Поняття, значення та система Особливої частини кримінального права України

1. Проаналізуйте текст чинного КК України і назвіть випадки невідповідності між положеннями, які викладені у статтях Загальної та Особливої частини КК України. Як повинні вирішуватися певні колізії?

2. Вкажіть приклади невідповідності між назвами статей Особливої частини КК України та їх диспозиціями:

- коли назва більш широка ніж зміст диспозиції;
- коли назва вужча за зміст диспозиції.

3. Який розділ Особливої частини КК України:

- найбільший за об'ємом (кількістю статей);
- найменший.

Внесіть зміни до тексту КК України, яким ви користуєтеся.

Оцініть характер цих змін: відбулася криміналізація всіх чи частини, передбачених нормою діянь, відбулася декриміналізація всіх чи частини, передбачених нормою діянь, виникла потенційна конкуренція кримінально-правових норм, усунена потенційна конкуренція кримінально-правових норм, покращення лінгвістичної форми призвело лише до уточнення змісту норми...

Тема 2. Основи кримінально-правової кваліфікації

1. Назвіть кілька прикладів використання в КК терміну „кваліфікація”, усно поясніть, що означає це поняття щодо окремих статей КК, де воно

Стаття КК (її частина)	Вираз, який стосується кваліфікації	Значення поняття „кваліфікація” щодо вказаної статті КК (поясніть усно)
<i>Наприклад: Ч:3ст.29</i>	„...ознаки, впливають на кваліфікацію дій виконавця”	

2. Дайте характеристику значення правильної кримінально – правової кваліфікації для вирішення питань матеріального кримінального права, зокрема для:

- оцінки характеру і ступеня суспільної небезпеки посягання, яке кваліфікується;
- визначення ступеня тяжкості вчиненого злочину;
- вирішення питань про відповідальність за причетність до злочину;
- звільнення від кримінальної відповідальності;
- призначення справедливого покарання;
- звільнення від кримінального покарання;
- визначення віку по досягненні якого може наставати кримінальна відповідальність.

3. Знайдіть у рішеннях Конституційного Суду України положення, що стосуються кримінально-правової кваліфікації.

Тема 3. ЗЛОЧИНИ ПРОТИ ОСНОВ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ

Злочини проти внутрішньої безпеки України.

Посягання на територіальну цілісність і недоторканність України.

Дії, спрямовані на насильницьку зміну чи повалення конституційного ладу або на захоплення державної влади.

Посягання на життя державного чи громадського діяча.

Диверсія.

Тема 4. ЗЛОЧИНИ ПРОТИ ЖИТТЯ ТА ЗДОРОВ'Я ОСОБИ

«Привілейовані» види умисного тяжкого тілесного ушкодження. Умисне тяжке тілесне ушкодження, заподіяне в стані сильного душевного хвилювання. Умисне

заподіяння тяжких тілесних ушкоджень у разі перевищення меж необхідної оборони або у разі перевищення заходів, необхідних для затримання злочинця.

Необережне тяжке або середньої тяжкості тілесне ушкодження.

Побої і мордування. Відмінність цього злочину від тілесних ушкоджень.

Катування.

Поняття та види злочинів проти безпеки життя та здоров'я особи.

Погроза вбивством. Розголошення відомостей про проведення медичного огляду на виявлення зараження вірусом імунодефіциту людини чи іншої невиліковної інфекційної хвороби. Незаконне розголошення лікарської таємниці.

Зараження вірусом імунодефіциту людини чи іншої невиліковної інфекційної хвороби. Неналежне виконання професійних обов'язків, що спричинило зараження особи вірусом імунодефіциту людини чи іншої невиліковної інфекційної хвороби. Зараження венеричною хворобою.

Незаконне проведення абортів. Відмінність цього злочину від тяжкого тілесного ушкодження, яке вважається таким за ознакою переривання вагітності.

Залишення в небезпеці. Ненадання допомоги особі, яка перебуває в небезпечному для життя стані. Неналежне виконання обов'язків щодо охорони життя та здоров'я дітей.

Незаконна лікувальна діяльність. Ненадання допомоги хворому медичним працівником. Неналежне виконання професійних обов'язків медичним або фармацевтичним працівником. Порушення прав пацієнта. Незаконне проведення дослідів над людиною. Порушення встановленого законом порядку трансплантації органів або тканин людини. Насильницьке донорство.

Тема 5. ЗЛОЧИНИ ПРОТИ ВОЛІ, ЧЕСТІ ТА ГІДНОСТІ ОСОБИ

Злочини проти волі, честі та гідності особи, що пов'язані із незаконним позбавленням волі.

Незаконне позбавлення волі або викрадення людини. Захоплення заручників. Незаконне поміщення в психіатричний заклад.

Злочини проти волі, честі та гідності особи, що не пов'язані із незаконним позбавленням волі.

Торгівля людьми або інша незаконна угода щодо людини. Підміна дитини. Використання малолітньої дитини для заняття жебрацтвом. Експлуатація дітей.

Тема 6. ЗЛОЧИНИ ПРОТИ СТАТЕВОЇ СВОБОДИ ТА СТАТЕВОЇ НЕДОТОРКАНОСТІ ОСОБИ

Насильницькі злочини проти статевої свободи та статевої недоторканості особи.

Зґвалтування. Насильницьке задоволення статевої пристрасті неприродним способом. Примушування до вступу в статевий зв'язок.

Ненасильницькі злочини проти статевої свободи та статевої недоторканості особи.

Статеві зносини з особою, яка не досягла статевої зрілості. Розбещення неповнолітніх.

Тема 7. ЗЛОЧИНИ ПРОТИ ВИБОРЧИХ, ТРУДОВИХ ТА ІНШИХ ОСОБИСТИХ ПРАВ І СВОБОД ЛЮДИНИ І ГРОМАДЯНИНА

Злочини проти політичних прав.

Порушення порядку фінансування виборчої кампанії кандидата, політичної партії (блоку).

Порушення законодавства про референдум.

Порушення рівноправності громадян залежно від їх расової, національної належності або релігійних переконань.

Перешкоджання законній діяльності професійних спілок, політичних партій, громадських організацій. Перешкоджання законній професійній діяльності журналістів.

Злочини проти соціально-економічних прав.

Порушення авторського права і суміжних прав. Порушення прав на винахід, корисну модель, промисловий зразок, топографію інтегральної мікросхеми, сорт рослин, раціоналізаторську пропозицію.

Порушення права на отримання освіти. Порушення права на безоплатну медичну допомогу.

Злочини проти особистих прав.

Порушення недоторканності житла. Порушення таємниці листування, телефонних розмов, телеграфної чи іншої кореспонденції, що передаються засобами зв'язку або через комп'ютер. Порушення недоторканності приватного життя.

Ухилення від сплати аліментів на утримання дітей. Ухилення від сплати коштів на утримання непрацездатних батьків. Злісне невиконання обов'язків по догляду за дитиною або за особою, щодо якої встановлена опіка чи піклування. Зловживання опікунськими правами. Розголошення таємниці усиновлення (удочеріння). Незаконні дії щодо усиновлення (удочеріння).

Тема 8. ЗЛОЧИНИ ПРОТИ ВЛАСНОСТІ

Злочини проти власності, що не пов'язані із незаконним заволодінням чужим майном.

Умисне знищення або пошкодження майна. Погроза знищення майна. Необережне знищення або пошкодження майна. Порушення обов'язків щодо охорони майна.

Придбання, отримання, зберігання чи збут майна, одержаного злочинним шляхом.

Тема 9. ЗЛОЧИНИ У СФЕРІ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Загальна характеристика злочинів у сфері господарської діяльності. Поняття злочинів у сфері господарської діяльності. Класифікація злочинів, передбачених розділом VII Особливої частини КК України.

Злочини проти інтересів держави щодо регламентації порядку здійснення господарської діяльності.

Злочини проти інтересів держави з регламентації фінансової та кредитної діяльності.

Злочини проти інтересів держави з регламентації бюджетної політики.

Злочини проти інтересів держави з регламентації приватизації державного та комунального майна.

Злочини проти правомірної підприємницької діяльності.

Злочини проти інтересів споживачів.

Тема 10. ЗЛОЧИНИ ПРОТИ ДОВКІЛЛЯ.

Злочини проти окремих об'єктів довкілля.

Забруднення або псування земель. Незаконне заволодіння ґрунтовим покривом (поверхневим шаром) земель. Незаконне заволодіння землями водного фонду в особливо великих розмірах. Порушення правил охорони або використання надр. Порушення законодавства про континентальний шельф України. Безгосподарське використання земель.

Порушення правил охорони вод. Забруднення моря.

Забруднення атмосферного повітря.

Знищення або пошкодження об'єктів рослинного світу. Незаконна порубка лісу. Порухення законодавства про захист рослин. Умисне знищення або пошкодження територій, взятих під охорону держави, та об'єктів природно-заповідного фонду.

Тема 11. ЗЛОЧИНИ ПРОТИ ГРОМАДСЬКОЇ БЕЗПЕКИ

Злочини проти громадської безпеки, пов'язані із вчиненням терористичного акту.

Злочини проти громадської безпеки, що пов'язані з протиправним обігом предметів, які становлять підвищену суспільну небезпеку.

Злочини проти громадської безпеки щодо об'єктів, які становлять підвищену небезпеку

Тема 12. ЗЛОЧИНИ ПРОТИ БЕЗПЕКИ ВИРОБНИЦТВА

Загальна характеристика злочинів проти безпеки виробництва. Поняття злочинів проти безпеки виробництва. Класифікація злочинів, передбачених розділом X Особливої частини КК України.

Злочини проти дотримання загальних правил охорони праці. Порухення вимог законодавства про охорону праці.

Злочини проти дотримання правил виконання окремих видів робіт.

Порухення правил безпеки під час виконання робіт з підвищеною небезпекою. Порухення правил безпеки на вибухонебезпечних підприємствах або у вибухонебезпечних цехах. Порухення правил ядерної або радіаційної безпеки.

Порухення правил, що стосуються безпечного використання промислової продукції або безпечної експлуатації будівель і споруд.

Тема 13. ЗЛОЧИНИ ПРОТИ БЕЗПЕКИ РУХУ ТА ЕКСПЛУАТАЦІЇ ТРАНСПОРТУ

Злочини проти дотримання загальних правил безпеки руху та експлуатації транспорту.

Блокування транспортних комунікацій, а також захоплення транспортного підприємства. Примушування працівника транспорту до невиконання своїх службових обов'язків.

Порухення чинних на транспорті правил.

Злочини проти правил безпеки руху та експлуатації окремих видів транспорту.

Порухення правил безпеки руху або експлуатації залізничного, водного чи повітряного транспорту. Здійснення професійної діяльності членом екіпажу або обслуговування повітряного руху диспетчером управління повітряним рухом (диспетчером служби руху) у стані алкогольного сп'яніння або під впливом наркотичних чи психотропних речовин. Пошкодження шляхів сполучення і транспортних засобів. Угон або захоплення залізничного рухомого складу, повітряного, морського чи річкового судна.

Порухення правил повітряних польотів. Порухення правил використання повітряного простору.

Самовільне без нагальної потреби зупинення поїзда.

Ненадання допомоги судну та особам, що зазнали лиха. Неповідомлення капітаном назви свого судна при зіткненні суден.

Порухення правил безпеки дорожнього руху або експлуатації транспорту особами, які керують транспортними засобами. Випуск в експлуатацію технічно несправних транспортних засобів або інше порушення їх експлуатації. Порухення правил, норм і стандартів, що стосуються убезпечення дорожнього руху. Незаконне заволодіння

транспортним засобом. Знищення, підробка або заміна номерів вузлів та агрегатів транспортного засобу.

Пошкодження об'єктів магістральних нафто-, газо- та нафтопродуктопроводів.

Тема 14. ЗЛОЧИНИ ПРОТИ ГРОМАДСЬКОГО ПОРЯДКУ ТА МОРАЛЬНОСТІ

Злочини проти громадського порядку.

Групове порушення громадського порядку. Масові заворушення.

Заклики до вчинення дій, що загрожують громадському порядку. Хуліганство.

Злочини проти громадської моральності.

Наруга над могилою, іншим місцем поховання або над тілом померлого.

Знищення, руйнування або пошкодження пам'яток - об'єктів культурної спадщини та самовільне проведення пошукових робіт на археологічній пам'ятці. Знищення, пошкодження або приховування документів чи унікальних документів Національного архівного фонду.

Жорстоке поводження з тваринами.

Тема 15. ЗЛОЧИНИ У СФЕРІ ОБІГУ НАРКОТИЧНИХ ЗАСОБІВ, ПСИХОТРОПНИХ РЕЧОВИН, ЇХ АНАЛОГІВ АБО ПРЕКУРСОРІВ ТА ІНШІ ЗЛОЧИНИ ПРОТИ ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ

Злочини проти дотримання правил обігу наркотичних засобів, їх аналогів або прекурсорів.

Використання коштів, здобутих від незаконного обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів. Викрадення, привласнення, вимагання обладнання, призначеного для виготовлення наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів, чи заволодіння ним шляхом шахрайства або зловживання службовим становищем та інші незаконні дії з таким обладнанням. Незаконне виготовлення, підроблення, використання чи збут підроблених документів на отримання наркотичних засобів, психотропних речовин або прекурсорів. Незаконна видача рецепта на право придбання наркотичних засобів або психотропних речовин.

Злочини проти здоров'я населення.

Порушення правил боротьби з епідеміями.

Незаконне виробництво, виготовлення, придбання, перевезення, пересилання, зберігання з метою збуту або збут отруйних і сильнодіючих речовин. Фальсифікація лікарських засобів або обіг фальсифікованих лікарських засобів. Незаконна організація або утримання місць для вживання одурманюючих засобів. Спонування неповнолітніх до застосування допінгу. Схиляння неповнолітніх до вживання одурманюючих засобів. Порушення правил поводження з мікробіологічними або іншими біологічними агентами чи токсинами. Заготівля, перероблення або збут радіоактивно забруднених продуктів харчування чи іншої продукції.

Тема 16. ЗЛОЧИНИ У СФЕРІ ОХОРОНИ ДЕРЖАВНОЇ ТАЄМНИЦІ, НЕДОТОРКАНОСТІ ДЕРЖАВНИХ КОРДОНІВ, ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРИЗОВУ ТА МОБІЛІЗАЦІЇ

Загальна характеристика злочинів у сфері охорони державної таємниці, Злочини проти обороноздатності України.

Розголошення державної таємниці. Втрата документів, що містять державну таємницю. Передача або збирання відомостей, що становлять конфіденційну інформацію, яка є власністю держави.

Ухилення від призову на строкову військову службу. Ухилення від призову за мобілізацією. Ухилення від військового обліку або спеціальних зборів.

Злочини проти порядку перетинання державного кордону та переміщення через нього предметів. Незаконне переправлення осіб через державний кордон України. Порушення порядку здійснення міжнародних передач товарів, що підлягають державному експортному контролю України. Порушення правил міжнародних польотів.

Тема 17. ЗЛОЧИНИ ПРОТИ АВТОРИТЕТУ ОРГАНІВ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ, ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ ТА ОБ'ЄДНАНЬ ГРОМАДЯН

Злочини проти державної символіки. Наруга над державними символами. Незаконне підняття Державного Прапора України на річковому або морському судні.

Злочини, пов'язані із протиправним впливом на осіб у зв'язку з виконанням ними службових чи громадських обов'язків

Опір представникові влади, працівникові правоохоронного органу, члену громадського формування з охорони громадського порядку і державного кордону або військовослужбовцеві. Втручання в діяльність працівника правоохоронного органу. Втручання у діяльність державного діяча. Погроза або насильство щодо працівника правоохоронного органу. Погроза або насильство щодо державного чи громадського діяча. Умисне знищення або пошкодження майна працівника правоохоронного органу. Посягання на життя працівника правоохоронного органу, члена громадського формування з охорони громадського порядку і державного кордону або військовослужбовця. Захоплення представника влади або працівника правоохоронного органу як заручника. Погроза або насильство щодо службової особи чи громадянина, який виконує громадський обов'язок. Перешкоджання діяльності народного депутата України та депутата місцевої ради. Умисне знищення або пошкодження майна службової особи чи громадянина, який виконує громадський обов'язок.

Злочини проти волевиявлення громадян. Незаконне перешкоджання організації або проведенню зборів, мітингів, походів і демонстрацій. Примушування до виконання чи невиконання цивільно-правових зобов'язань.

Злочини проти інформаційного забезпечення управлінської діяльності. Викрадення, привласнення, вимагання документів, штампів, печаток, заволодіння ними шляхом шахрайства чи зловживання службовим становищем або їх пошкодження. Підроблення документів, печаток, штампів та бланків, їх збут, використання підроблених документів. Незаконні придбання, збут або використання спеціальних технічних засобів отримання інформації. Умисне пошкодження ліній зв'язку.

Тема 18. ЗЛОЧИНИ У СФЕРІ ВИКОРИСТАННЯ ЕЛЕКТРОННО-ОБЧИСЛЮВАЛЬНИХ МАШИН (КОМП'ЮТЕРІВ), СИСТЕМ ТА КОМП'ЮТЕРНИХ МЕРЕЖ І МЕРЕЖ ЕЛЕКТРОЗВ'ЯЗКУ

Злочини проти нормальної роботи електронно обчислювальних машин (комп'ютерів), систем та комп'ютерних мереж і мереж електрозв'язку. Несанкціоноване втручання в роботу електронно-обчислювальних машин (комп'ютерів), автоматизованих систем, комп'ютерних мереж чи мереж електрозв'язку. Створення з метою використання, розповсюдження або збуту шкідливих програмних чи технічних засобів, а також їх розповсюдження або збут. Порушення правил експлуатації електронно-обчислювальних машин (комп'ютерів), автоматизованих систем, комп'ютерних мереж чи мереж електрозв'язку або порядку чи правил захисту інформації, яка в них оброблюється. Перешкоджання роботі електронно-обчислювальних машин (комп'ютерів), автоматизованих систем, комп'ютерних мереж чи мереж електрозв'язку шляхом масового розповсюдження повідомлень електрозв'язку.

Злочини проти збереження інформації, яка зберігається в електронно-обчислювальних машинах (комп'ютерах), автоматизованих системах, комп'ютерних мережах або на носіях такої інформації. Несанкціоновані збут або розповсюдження інформації з обмеженим доступом, яка зберігається в електронно-обчислювальних машинах (комп'ютерах), автоматизованих системах, комп'ютерних мережах або на носіях такої інформації. Несанкціоновані дії з інформацією, яка оброблюється в електронно-обчислювальних машинах (комп'ютерах), автоматизованих системах, комп'ютерних мережах або зберігається на носіях такої інформації, вчинені особою, яка має право доступу до неї.

Тема 19. ЗЛОЧИНИ У СФЕРІ СЛУЖБОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ, ПОВ'ЯЗАНОЇ З НАДАННЯМ ПУБЛІЧНИХ ПОСЛУГ

Злочини, що полягають у неналежному виконанні службових обов'язків. Злочини, що пов'язані з отриманням чи передачею незаконної винагороди..

Злочини, пов'язані з професійною діяльністю з надання публічних послуг.

Тема 20. ЗЛОЧИНИ ПРОТИ ПРАВОСУДДЯ

Злочини проти безпосереднього здійснення правосуддя. Втручання в діяльність судових органів. Незаконне втручання в роботу автоматизованої системи документообігу суду. Погроза або насильство щодо судді, народного засідателя чи присяжного. Умисне знищення або пошкодження майна судді, народного засідателя чи присяжного. Посягання на життя судді, народного засідателя чи присяжного у зв'язку з їх діяльністю, пов'язаною із здійсненням правосуддя

Злочини проти реалізації заходів безпеки в ході здійснення правосуддя. Невжиття заходів безпеки щодо осіб, взятих під захист. Розголошення відомостей про заходи безпеки щодо особи, взятої під захист.

Злочини проти виконання рішення суду.

Тема 21. ЗЛОЧИНИ ПРОТИ ВСТАНОВЛЕНОГО ПОРЯДКУ НЕСЕННЯ ВІЙСЬКОВОЇ СЛУЖБИ (ВІЙСЬКОВІ ЗЛОЧИНИ)

Злочини проти порядку користування військовим майном та експлуатації військової техніки. Викрадення, привласнення, вимагання військовослужбовцем зброї, бойових припасів, вибухових або інших бойових речовин, засобів пересування, військової та спеціальної техніки чи іншого військового майна, а також заволодіння ними шляхом шахрайства або зловживання службовим становищем. Умисне знищення або пошкодження військового майна. Марнотратство або втрата військового майна. Порушення правил поведінки зі зброєю, а також із речовинами і предметами, що становлять підвищену небезпеку для оточення.

Злочини проти порядку несення спеціальних видів військової служби. Порушення правил водіння або експлуатації машин. Порушення правил польотів або підготовки до них. Порушення правил кораблеводіння. Порушення статутних правил вартової служби чи патрулювання. Порушення статутних правил несення прикордонної служби. Порушення статутних правил несення бойового чергування. Порушення статутних правил внутрішньої служби.

Злочини проти порядку збереження військової таємниці. Розголошення відомостей військового характеру, що становлять державну таємницю, або втрата документів чи матеріалів, що містять такі відомості.

Злочини проти порядку виконання військовою службовою особою своїх службових обов'язків (військові службові злочини). Зловживання військовою службовою особою владою або службовим становищем. Перевищення військовою

службовою особою влади чи службових повноважень. Недбале ставлення до військової служби. Бездіяльність військової влади. Здача або залишення ворогові засобів ведення війни. Залишення гинучого військового корабля.

Злочини проти порядку ведення бойових дій, законів і звичаїв війни. Самовільне залишення поля бою або відмова діяти зброєю. Добровільна здача в полон. Злочинні дії військовослужбовця, який перебуває в полоні. Мародерство. Насильство над населенням у районі воєнних дій. Погане поводження з військовополоненими. Незаконне використання символіки Червоного Хреста і Червоного Півмісяця та зловживання ними.

Тема 22. ЗЛОЧИНИ ПРОТИ МИРУ, БЕЗПЕКИ ЛЮДСТВА ТА МІЖНАРОДНОГО ПРАВОПОРЯДКУ

Загальна характеристика злочинів проти миру, безпеки людства та міжнародного правопорядку. Поняття злочинів проти миру, безпеки людства та міжнародного правопорядку. Класифікація злочинів, передбачених розділом XX Особливої частини КК України.

Злочини проти миру. Пропаганда війни. Планування, підготовка, розв'язування та ведення агресивної війни. Посягання на життя представника іноземної держави. Злочини проти осіб та установ, що мають міжнародний захист.

Злочини проти безпеки людства. Застосування зброї масового знищення. Розроблення, виробництво, придбання, зберігання, збут, транспортування зброї масового знищення. Екоцид. Геноцид.

Злочини проти міжнародного правопорядку. Порушення законів та звичаїв війни. Незаконне використання символіки Червоного Хреста, Червоного Півмісяця, Червоного Кристала. Піратство. Найманство.

ЗАОЧНА ФОРМА НАВЧАННЯ

Тема 1. Поняття, значення та система Особливої частини кримінального права України

1. Проаналізуйте текст чинного КК України і назвіть випадки невідповідності між положеннями, які викладені у статтях Загальної та Особливої частини КК України. Як повинні вирішуватися певні колізії?

2. Вкажіть приклади невідповідності між назвами статей Особливої частини КК України та їх диспозиціями:

- коли назва більш широка ніж зміст диспозиції;
- коли назва вужча за зміст диспозиції.

3. Який розділ Особливої частини КК України:

- найбільший за об'ємом (кількістю статей);
- найменший.

4. Охарактеризуйте зміни до Особливої частини КК України, внесені до неї після набрання чинності цим актом – заповніть таблицю:

Розділ Особливої частини КК, який зазнав змін (його номер, назва)	Статті, якими розділ доповнено (номери і назви статей)	Статт і, диспозиції і санкції яких зазнали змін	Статті, які виключено з розділу (номери і назви статей)	Ста тті, які викладен і в новій редакції	Закон, яким вносилися зміни до КК (дата його прийняття та набрання чинності, назва, офіційне джерело

					опублікування

Внесіть зміни до тексту КК України, яким ви користуєтеся.

Оцініть характер цих змін: відбулася криміналізація всіх чи частини, передбачених нормою діянь, відбулася декриміналізація всіх чи частини, передбачених нормою діянь, виникла потенційна конкуренція кримінально-правових норм, усунена потенційна конкуренція кримінально-правових норм, покращення лінгвістичної форми призвело лише до уточнення змісту норми...

5. Вкажіть, які кримінально – правові поняття витлумачені самим законодавцем у статтях Особливої частини.

Тема 2. Основи кримінально-правової кваліфікації

1. Назвіть кілька прикладів використання в КК терміну „кваліфікація”, усно поясніть, що означає це поняття щодо окремих статей КК, де воно вжито

Стаття КК (її частина)	Вираз, який стосується кваліфікації	Значення поняття „кваліфікація” щодо вказаної статті КК (поясніть усно)
<i>Наприклад: Ч:3ст.29</i>	„...ознаки, впливають на кваліфікацію дій виконавця”	

2. Дайте характеристику значення правильної кримінально – правової кваліфікації для вирішення питань матеріального кримінального права, зокрема для:

- оцінки характеру і ступеня суспільної небезпеки посягання, яке кваліфікується;
- визначення ступеня тяжкості вчиненого злочину;
- вирішення питань про відповідальність за причетність до злочину;
- звільнення від кримінальної відповідальності;
- призначення справедливого покарання;
- звільнення від кримінального покарання;
- визначення віку по досягненні якого може наставати кримінальна відповідальність.

3. Наведіть 5 прикладів співвідношення суміжних складів злочинів (студенти, прізвища яких у списку з 1-го по 15-й аналізують розділи I-X Особливої частини КК України; студенти, прізвища яких у списку з 16-го номера аналізують розділи XI-XX Особливої частини КК). Обґрунтуйте наявність саме такого співвідношення.

4. Наведіть 5 прикладів конкуренції кримінально-правових норм як загальної і спеціальної (студенти, прізвища яких у списку з 1-го по 15-й аналізують розділи I-X Особливої частини КК України; студенти, прізвища яких у списку з 16-го номера аналізують розділи XI-XX Особливої частини КК). Обґрунтуйте наявність саме цього виду конкуренції.

5. Наведіть 5 прикладів конкуренції кримінально-правових норм як частини і цілого (студенти, прізвища яких у списку з 1-го по 15-й аналізують розділи I-X Особливої частини КК України; студенти, прізвища яких у списку з 16-го номера аналізують розділи XI-XX Особливої частини КК). Обґрунтуйте наявність саме цього виду конкуренції.

6. Наведіть 5 прикладів конкуренції спеціальних кримінально-правових норм між собою (студенти, прізвища яких у списку з 1-го по 15-й аналізують розділи I-X Особливої частини КК України; студенти, прізвища яких у списку з 16-го номера аналізують розділи XI-XX Особливої частини КК). Обґрунтуйте наявність саме цього виду конкуренції.

7. Знайдіть у рішеннях Конституційного Суду України положення, що стосуються кримінально-правової кваліфікації.

Тема 3. ЗЛОЧИНИ ПРОТИ ОСНОВ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ

Злочини проти внутрішньої безпеки України.

Посягання на територіальну цілісність і недоторканність України.

Дії, спрямовані на насильницьку зміну чи повалення конституційного ладу або на захоплення державної влади.

Посягання на життя державного чи громадського діяча.

Диверсія.

Злочини проти зовнішньої безпеки України.

Державна зрада. Спеціальні умови звільнення від кримінальної відповідальності за державну зраду.

Шпигунство. Спеціальні умови звільнення від кримінальної відповідальності за шпигунство.

Тема 4. ЗЛОЧИНИ ПРОТИ ЖИТТЯ ТА ЗДОРОВ'Я ОСОБИ

Поняття і види злочинів проти життя.

Поняття вбивства. Безпосередній об'єкт вбивства. Момент початку та припинення життя. Момент настання смерті. Види умисного вбивства. Диференціація відповідальності за вбивство за чинним кримінальним законодавством України.

Основний склад умисного вбивства. Ознаки вбивства.

Кваліфікуючі ознаки умисного вбивства. Система цих ознак і їх зміст.

Види умисного вбивства з пом'якшувачими ознаками. Умисне вбивство, вчинене в стані сильного душевного хвилювання. Умисне вбивство матір'ю своєї новонародженої дитини. Умисне вбивство при перевищенні меж необхідної оборони або у разі перевищення заходів, необхідних для затримання злочинця.

Вбивство через необережність. Співвідношення вбивства через необережність та інших злочинів, складами яких охоплюється позбавлення життя через необережність.

Доведення до самогубства.

Поняття і види злочинів проти здоров'я. Безпосередній об'єкт злочинів проти здоров'я особи.

Поняття тілесного ушкодження. Види тілесних ушкоджень.

Умисне тяжке тілесне ушкодження. Ознаки тяжкого тілесного ушкодження та їх зміст. Відмінність умисного тяжкого тілесного ушкодження, яке спричинило смерть потерпілого, від умисного вбивства та вбивства через необережність.

Умисне середньої тяжкості тілесне ушкодження. Ознаки середньої тяжкості тілесного ушкодження та їх зміст.

Умисне легке тілесне ушкодження, його види. Ознаки легкого тілесного ушкодження та їх зміст.

«Привілейовані» види умисного тяжкого тілесного ушкодження. Умисне тяжке тілесне ушкодження, заподіяне в стані сильного душевного хвилювання. Умисне заподіяння тяжких тілесних ушкоджень у разі перевищення меж необхідної оборони або у разі перевищення заходів, необхідних для затримання злочинця.

Необережне тяжке або середньої тяжкості тілесне ушкодження.

Побої і мордування. Відмінність цього злочину від тілесних ушкоджень.

Катування.

Поняття та види злочинів проти безпеки життя та здоров'я особи.

Погроза вбивством. Розголошення відомостей про проведення медичного огляду на виявлення зараження вірусом імунодефіциту людини чи іншої невиліковної інфекційної хвороби. Незаконне розголошення лікарської таємниці.

Зараження вірусом імунодефіциту людини чи іншої невиліковної інфекційної хвороби. Неналежне виконання професійних обов'язків, що спричинило зараження особи

вірусом імунодефіциту людини чи іншої невиліковної інфекційної хвороби. Зараження венеричною хворобою.

Незаконне проведення абортів. Відмінність цього злочину від тяжкого тілесного ушкодження, яке вважається таким за ознакою переривання вагітності.

Залишення в небезпеці. Ненадання допомоги особі, яка перебуває в небезпечному для життя стані. Неналежне виконання обов'язків щодо охорони життя та здоров'я дітей.

Незаконна лікувальна діяльність. Ненадання допомоги хворому медичним працівником. Неналежне виконання професійних обов'язків медичним або фармацевтичним працівником. Порушення прав пацієнта Незаконне проведення дослідів над людиною. Порушення встановленого законом порядку трансплантації органів або тканин людини. Насильницьке донорство.

Тема 5. ЗЛОЧИНИ ПРОТИ ВОЛІ, ЧЕСТІ ТА ГІДНОСТІ ОСОБИ

. Класифікація злочинів, передбачених розділом III Особливої частини КК України.

Злочини проти волі, честі та гідності особи, що пов'язані із незаконним позбавленням волі.

Незаконне позбавлення волі або викрадення людини. Захоплення заручників. Незаконне поміщення в психіатричний заклад.

Злочини проти волі, честі та гідності особи, що не пов'язані із незаконним позбавленням волі.

Торгівля людьми або інша незаконна угода щодо людини. Підміна дитини. Використання малолітньої дитини для заняття жебрацтвом. Експлуатація дітей.

Тема 6. ЗЛОЧИНИ ПРОТИ СТАТЕВОЇ СВОБОДИ ТА СТАТЕВОЇ НЕДОТОРКАНОСТІ ОСОБИ

Насильницькі злочини проти статевої свободи та статевої недоторканості особи.

Зґвалтування. Насильницьке задоволення статевої пристрасті неприродним способом. Примушування до вступу в статевий зв'язок.

Ненасильницькі злочини проти статевої свободи та статевої недоторканості особи.

Статеві зносини з особою, яка не досягла статевої зрілості. Розбещення неповнолітніх.

Тема 7. ЗЛОЧИНИ ПРОТИ ВИБОРЧИХ, ТРУДОВИХ ТА ІНШИХ ОСОБИСТИХ ПРАВ І СВОБОД ЛЮДИНИ І ГРОМАДЯНИНА

Злочини проти політичних прав.

Перешкоджання здійсненню виборчого права або права брати участь у референдумі, роботі виборчої комісії або комісії з референдуму чи діяльності офіційного спостерігача.

Фальсифікація виборчих документів, документів референдуму чи фальсифікація підсумків голосування, надання неправдивих відомостей до органів Державного реєстру виборців чи фальсифікація відомостей Державного реєстру виборців.

Голосування виборцем на виборчій дільниці більше ніж один раз.

Порушення таємниці голосування.

Порушення порядку фінансування виборчої кампанії кандидата, політичної партії (блоку).

Порушення законодавства про референдум.

Порушення рівноправності громадян залежно від їх расової, національної належності або релігійних переконань.

Перешкоджання законній діяльності професійних спілок, політичних партій, громадських організацій. Перешкоджання законній професійній діяльності журналістів.

Злочини проти соціально-економічних прав.

Грубе порушення законодавства про працю. Грубе порушення угоди про працю. Примушування до участі у страйку або перешкоджання участі у страйку. Невиплата заробітної плати, стипендії, пенсії чи інших установлених законом виплат.

Порушення авторського права і суміжних прав. Порушення прав на винахід, корисну модель, промисловий зразок, топографію інтегральної мікросхеми, сорт рослин, раціоналізаторську пропозицію.

Порушення права на отримання освіти. Порушення права на безоплатну медичну допомогу.

Злочини проти особистих прав.

Порушення недоторканності житла. Порушення таємниці листування, телефонних розмов, телеграфної чи іншої кореспонденції, що передаються засобами зв'язку або через комп'ютер. Порушення недоторканності приватного життя.

Ухилення від сплати аліментів на утримання дітей. Ухилення від сплати коштів на утримання непрацездатних батьків. Злісне невиконання обов'язків по догляду за дитиною або за особою, щодо якої встановлена опіка чи піклування. Зловживання опікунськими правами. Розголошення таємниці усиновлення (удочеріння). Незаконні дії щодо усиновлення (удочеріння).

Пошкодження релігійних споруд чи культових будинків. Незаконне утримування, осквернення або знищення релігійних святинь. Перешкоджання здійсненню релігійного обряду. Посягання на здоров'я людей під приводом проповідування релігійних віровчень чи виконання релігійних обрядів.

Тема 8. ЗЛОЧИНИ ПРОТИ ВЛАСНОСТІ

Злочини проти власності, що не пов'язані із незаконним заволодінням чужим майном.

Умисне знищення або пошкодження майна. Погроза знищення майна. Необережне знищення або пошкодження майна. Порушення обов'язків щодо охорони майна.

Придбання, отримання, зберігання чи збут майна, одержаного злочинним шляхом.

Тема 9. ЗЛОЧИНИ У СФЕРІ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Загальна характеристика злочинів у сфері господарської діяльності. Поняття злочинів у сфері господарської діяльності. Класифікація злочинів, передбачених розділом VII Особливої частини КК України.

Злочини проти інтересів держави щодо регламентації порядку здійснення господарської діяльності.

Злочини проти інтересів держави з регламентації фінансової та кредитної діяльності.

Злочини проти інтересів держави з регламентації бюджетної політики.

Злочини проти інтересів держави з регламентації приватизації державного та комунального майна.

Злочини проти правомірної підприємницької діяльності.

Злочини проти інтересів споживачів.

Тема 10. ЗЛОЧИНИ ПРОТИ ДОВКІЛЛЯ.

Злочини проти окремих об'єктів довкілля.

Забруднення або псування земель. Незаконне заволодіння ґрунтовим покривом (поверхневим шаром) земель. Незаконне заволодіння землями водного фонду в особливо великих розмірах. Порушення правил охорони або використання надр. Порушення законодавства про континентальний шельф України. Безгосподарське використання земель.

Порушення правил охорони вод. Забруднення моря.

Забруднення атмосферного повітря.

Знищення або пошкодження об'єктів рослинного світу. Незаконна порубка лісу. Порухення законодавства про захист рослин. Умисне знищення або пошкодження території, взятих під охорону держави, та об'єктів природно-заповідного фонду.

Незаконне полювання. Незаконне зайняття рибним, звіриним або іншим водним добувним промислом. Проведення вибухових робіт з порушенням правил охорони рибних запасів. Порухення ветеринарних правил.

Тема 11. ЗЛОЧИНИ ПРОТИ ГРОМАДСЬКОЇ БЕЗПЕКИ

Злочини проти громадської безпеки, пов'язані із вчиненням терористичного акту.

Терористичний акт. Втягнення у вчинення терористичного акту. Публічні заклики до вчинення терористичного акту. Створення терористичної групи чи терористичної організації. Сприяння вчиненню терористичного акту. Фінансування тероризму. Завідомо неправдиве повідомлення про загрозу безпеці громадян, знищення чи пошкодження об'єктів власності.

Злочини проти громадської безпеки, що пов'язані з протиправним обігом предметів, які становлять підвищену суспільну небезпеку. Викрадення, привласнення, вимагання вогнепальної зброї, бойових припасів, вибухових речовин чи радіоактивних матеріалів або заволодіння ними шляхом шахрайства або зловживанням службовим становищем. Незаконне поводження зі зброєю, бойовими припасами або вибуховими речовинами. Недбале зберігання вогнепальної зброї або бойових припасів. Незаконне поводження з радіоактивними матеріалами. Незаконне виготовлення ядерного вибухового пристрою чи пристрою, що розсіює радіоактивний матеріал або випромінює радіацію. Погроза вчинити викрадення або використати радіоактивні матеріали. Порухення правил поводження з вибуховими, легкозаймистими та їдкими речовинами або радіоактивними матеріалами. Незаконне ввезення на територію України відходів і вторинної сировини. Незаконне перевезення на повітряному судні вибухових або легкозаймистих речовин.

Злочини проти громадської безпеки щодо об'єктів, які становлять підвищену небезпеку. Напад на об'єкти, на яких є предмети, що становлять підвищену небезпеку для оточення. Порухення вимог режиму радіаційної безпеки. Порухення встановлених законодавством вимог пожежної безпеки. Умисне знищення або пошкодження об'єктів житлово-комунального господарства.

Тема 12. ЗЛОЧИНИ ПРОТИ БЕЗПЕКИ ВИРОБНИЦТВА

Загальна характеристика злочинів проти безпеки виробництва. Поняття злочинів проти безпеки виробництва. Класифікація злочинів, передбачених розділом X Особливої частини КК України.

Злочини проти дотримання загальних правил охорони праці. Порухення вимог законодавства про охорону праці.

Злочини проти дотримання правил виконання окремих видів робіт.

Порухення правил безпеки під час виконання робіт з підвищеною небезпекою. Порухення правил безпеки на вибухонебезпечних підприємствах або у вибухонебезпечних цехах. Порухення правил ядерної або радіаційної безпеки.

Порухення правил, що стосуються безпечного використання промислової продукції або безпечної експлуатації будівель і споруд.

Тема 13. ЗЛОЧИНИ ПРОТИ БЕЗПЕКИ РУХУ ТА ЕКСПЛУАТАЦІЇ ТРАНСПОРТУ

Злочини проти дотримання загальних правил безпеки руху та експлуатації транспорту.

Блокування транспортних комунікацій, а також захоплення транспортного підприємства. Примушування працівника транспорту до невиконання своїх службових обов'язків.

Порушення чинних на транспорті правил.

Злочини проти правил безпеки руху та експлуатації окремих видів транспорту.

Порушення правил безпеки руху або експлуатації залізничного, водного чи повітряного транспорту. Здійснення професійної діяльності членом екіпажу або обслуговування повітряного руху диспетчером управління повітряним рухом (диспетчером служби руху) у стані алкогольного сп'яніння або під впливом наркотичних чи психотропних речовин. Пошкодження шляхів сполучення і транспортних засобів. Угон або захоплення залізничного рухомого складу, повітряного, морського чи річкового судна.

Порушення правил повітряних польотів. Порушення правил використання повітряного простору.

Самовільне без нагальної потреби зупинення поїзда.

Ненадання допомоги судну та особам, що зазнали лиха. Неповідомлення капітаном назви свого судна при зіткненні суден.

Порушення правил безпеки дорожнього руху або експлуатації транспорту особами, які керують транспортними засобами. Випуск в експлуатацію технічно несправних транспортних засобів або інше порушення їх експлуатації. Порушення правил, норм і стандартів, що стосуються убезпечення дорожнього руху. Незаконне заволодіння транспортним засобом. Знищення, підробка або заміна номерів вузлів та агрегатів транспортного засобу.

Пошкодження об'єктів магістральних нафто-, газо- та нафтопродуктопроводів.

Тема 14. ЗЛОЧИНИ ПРОТИ ГРОМАДСЬКОГО ПОРЯДКУ ТА МОРАЛЬНОСТІ

Злочини проти громадського порядку.

Групове порушення громадського порядку. Масові заворушення.

Заклики до вчинення дій, що загрожують громадському порядку. Хуліганство.

Злочини проти громадської моральності.

Наруга над могилою, іншим місцем поховання або над тілом померлого.

Знищення, руйнування або пошкодження пам'яток - об'єктів культурної спадщини та самовільне проведення пошукових робіт на археологічній пам'ятці. Знищення, пошкодження або приховування документів чи унікальних документів Національного архівного фонду.

Жорстоке поводження з тваринами.

Ввезення, виготовлення або розповсюдження творів, що пропагують культ насильства і жорстокості, расову, національну чи релігійну нетерпимість та дискримінацію.

Ввезення, виготовлення, збут і розповсюдження порнографічних предметів. Створення або утримання місць розпусти і звідництво. Сутенерство або втягнення особи в заняття проституцією.

Втягнення неповнолітніх у злочинну діяльність.

Тема 15. ЗЛОЧИНИ У СФЕРІ ОБІГУ НАРКОТИЧНИХ ЗАСОБІВ, ПСИХОТРОПНИХ РЕЧОВИН, ЇХ АНАЛОГІВ АБО ПРЕКУРСОРІВ ТА ІНШІ ЗЛОЧИНИ ПРОТИ ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ

Злочини проти дотримання правил обігу наркотичних засобів, їх аналогів або прекурсорів.

Контрабанда наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів або фальсифікованих лікарських засобів. Незаконне виробництво, виготовлення, придбання, зберігання, перевезення, пересилання чи збут наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів. Викрадення, привласнення, вимагання наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів чи заволодіння ними шляхом шахрайства або зловживання службовим становищем. Незаконне виробництво, виготовлення, придбання, зберігання, перевезення чи пересилання наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів без мети збуту. Посів або вирощування снотворного маку чи конопель. Незаконне виробництво, виготовлення, придбання, зберігання, перевезення чи пересилання прекурсорів. Викрадення, привласнення, вимагання прекурсорів або заволодіння ними шляхом шахрайства або зловживання службовим становищем. Незаконне введення в організм наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів. Схиляння до вживання наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів. Незаконне публічне вживання наркотичних засобів. Організація або утримання місць для незаконного вживання, виробництва чи виготовлення наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів. Порушення встановлених правил обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів.

Використання коштів, здобутих від незаконного обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів. Викрадення, привласнення, вимагання обладнання, призначеного для виготовлення наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів, чи заволодіння ним шляхом шахрайства або зловживання службовим становищем та інші незаконні дії з таким обладнанням. Незаконне виготовлення, підроблення, використання чи збут підроблених документів на отримання наркотичних засобів, психотропних речовин або прекурсорів. Незаконна видача рецепта на право придбання наркотичних засобів або психотропних речовин.

Злочини проти здоров'я населення.

Порушення правил боротьби з епідеміями.

Незаконне виробництво, виготовлення, придбання, перевезення, пересилання, зберігання з метою збуту або збут отруйних і сильнодіючих речовин. Фальсифікація лікарських засобів або обіг фальсифікованих лікарських засобів. Незаконна організація або утримання місць для вживання одурманюючих засобів. Спонукування неповнолітніх до застосування допінгу. Схиляння неповнолітніх до вживання одурманюючих засобів. Порушення правил поводження з мікробіологічними або іншими біологічними агентами чи токсинами. Заготівля, перероблення або збут радіоактивно забруднених продуктів харчування чи іншої продукції.

Тема 16. ЗЛОЧИНИ У СФЕРІ ОХОРОНИ ДЕРЖАВНОЇ ТАЄМНИЦІ, НЕДОТОРКАНОСТІ ДЕРЖАВНИХ КОРДОНІВ, ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРИЗОВУ ТА МОБІЛІЗАЦІЇ

Загальна характеристика злочинів у сфері охорони державної таємниці, Злочини проти обороноздатності України.

Розголошення державної таємниці. Втрата документів, що містять державну таємницю. Передача або збирання відомостей, що становлять конфіденційну інформацію, яка є власністю держави.

Ухилення від призову на строкову військову службу. Ухилення від призову за мобілізацією. Ухилення від військового обліку або спеціальних зборів.

Злочини проти порядку перетинання державного кордону та переміщення через нього предметів. Незаконне переправлення осіб через державний кордон України. Порушення порядку здійснення міжнародних передач товарів, що підлягають державному експортному контролю України. Порушення правил міжнародних польотів.

Тема 17. ЗЛОЧИНИ ПРОТИ АВТОРИТЕТУ ОРГАНІВ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ, ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ ТА ОБ'ЄДНАНЬ ГРОМАДЯН

Злочини проти державної символіки. Наруга над державними символами. Незаконне підняття Державного Прапора України на річковому або морському судні.

Злочини, пов'язані із протиправним впливом на осіб у зв'язку з виконанням ними службових чи громадських обов'язків

Опір представникові влади, працівникові правоохоронного органу, члену громадського формування з охорони громадського порядку і державного кордону або військовослужбовцеві. Втручання в діяльність працівника правоохоронного органу. Втручання у діяльність державного діяча. Погроза або насильство щодо працівника правоохоронного органу. Погроза або насильство щодо державного чи громадського діяча. Умисне знищення або пошкодження майна працівника правоохоронного органу. Посягання на життя працівника правоохоронного органу, члена громадського формування з охорони громадського порядку і державного кордону або військовослужбовця. Захоплення представника влади або працівника правоохоронного органу як заручника. Погроза або насильство щодо службової особи чи громадянина, який виконує громадський обов'язок. Перешкоджання діяльності народного депутата України та депутата місцевої ради. Умисне знищення або пошкодження майна службової особи чи громадянина, який виконує громадський обов'язок.

Злочини проти порядку управління

Захоплення державних або громадських будівель чи споруд. Самовільне присвоєння владних повноважень або звання службової особи. Одержання незаконної винагороди працівником державного підприємства, установи чи організації. Самоправство.

Злочини проти волевиявлення громадян. Незаконне перешкоджання організації або проведенню зборів, мітингів, походів і демонстрацій. Примушування до виконання чи невиконання цивільно-правових зобов'язань.

Злочини проти інформаційного забезпечення управлінської діяльності. Викрадення, привласнення, вимагання документів, штампів, печаток, заволодіння ними шляхом шахрайства чи зловживання службовим становищем або їх пошкодження. Підроблення документів, печаток, штампів та бланків, їх збут, використання підроблених документів. Незаконні придбання, збут або використання спеціальних технічних засобів отримання інформації. Умисне пошкодження ліній зв'язку.

Тема 18. ЗЛОЧИНИ У СФЕРІ ВИКОРИСТАННЯ ЕЛЕКТРОННО-ОБЧИСЛЮВАЛЬНИХ МАШИН (КОМП'ЮТЕРІВ), СИСТЕМ ТА КОМП'ЮТЕРНИХ МЕРЕЖ І МЕРЕЖ ЕЛЕКТРОЗВ'ЯЗКУ

Злочини проти нормальної роботи електронно обчислювальних машин (комп'ютерів), систем та комп'ютерних мереж і мереж електрозв'язку. Несанкціоноване втручання в роботу електронно-обчислювальних машин (комп'ютерів), автоматизованих систем, комп'ютерних мереж чи мереж електрозв'язку. Створення з метою використання, розповсюдження або збуту шкідливих програмних чи технічних засобів, а також їх розповсюдження або збут. Порушення правил експлуатації електронно-обчислювальних машин (комп'ютерів), автоматизованих систем, комп'ютерних мереж чи

мереж електрозв'язку або порядку чи правил захисту інформації, яка в них оброблюється. Перешкоджання роботі електронно-обчислювальних машин (комп'ютерів), автоматизованих систем, комп'ютерних мереж чи мереж електрозв'язку шляхом масового розповсюдження повідомлень електрозв'язку.

Злочини проти збереження інформації, яка зберігається в електронно-обчислювальних машинах (комп'ютерах), автоматизованих системах, комп'ютерних мережах або на носіях такої інформації. Несанкціоновані збут або розповсюдження інформації з обмеженим доступом, яка зберігається в електронно-обчислювальних машинах (комп'ютерах), автоматизованих системах, комп'ютерних мережах або на носіях такої інформації. Несанкціоновані дії з інформацією, яка оброблюється в електронно-обчислювальних машинах (комп'ютерах), автоматизованих системах, комп'ютерних мережах або зберігається на носіях такої інформації, вчинені особою, яка має право доступу до неї.

Тема 19. ЗЛОЧИНИ У СФЕРІ СЛУЖБОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ, ПОВ'ЯЗАНОЇ З НАДАННЯМ ПУБЛІЧНИХ ПОСЛУГ

Злочини, що полягають у неналежному виконанні службових обов'язків. Злочини, що пов'язані з отриманням чи передачею незаконної винагороди..

Злочини, пов'язані з професійною діяльністю з надання публічних послуг.

Тема 20. ЗЛОЧИНИ ПРОТИ ПРАВОСУДДЯ

Злочини проти безпосереднього здійснення правосуддя. Втручання в діяльність судових органів. Незаконне втручання в роботу автоматизованої системи документообігу суду. Погроза або насильство щодо судді, народного засідателя чи присяжного. Умисне знищення або пошкодження майна судді, народного засідателя чи присяжного. Посягання на життя судді, народного засідателя чи присяжного у зв'язку з їх діяльністю, пов'язаною із здійсненням правосуддя

Злочини проти реалізації заходів безпеки в ході здійснення правосуддя. Невжиття заходів безпеки щодо осіб, взятих під захист. Розголошення відомостей про заходи безпеки щодо особи, взятої під захист.

Злочини проти виконання рішення суду. Невиконання судового рішення. Незаконні дії щодо майна, на яке накладено арешт, заставленого майна або майна, яке описано чи підлягає конфіскації. Ухилення від покарання, не пов'язаного з позбавленням волі. Ухилення від відбування покарання у виді обмеження волі та у виді позбавлення волі. Злісна непокоря вимогам адміністрації виправної установи. Дії, що дезорганізують роботу виправних установ. Втеча з місця позбавлення волі або з-під варти. Втеча із спеціалізованого лікувального закладу. Порушення правил адміністративного нагляду.

Тема 21. ЗЛОЧИНИ ПРОТИ ВСТАНОВЛЕНОГО ПОРЯДКУ НЕСЕННЯ ВІЙСЬКОВОЇ СЛУЖБИ (ВІЙСЬКОВІ ЗЛОЧИНИ)

Злочини проти порядку користування військовим майном та експлуатації військової техніки. Викрадення, привласнення, вимагання військовослужбовцем зброї, бойових припасів, вибухових або інших бойових речовин, засобів пересування, військової та спеціальної техніки чи іншого військового майна, а також заволодіння ними шляхом шахрайства або зловживання службовим становищем. Умисне знищення або пошкодження військового майна. Марнотратство або втрата військового майна. Порушення правил поведінки зі зброєю, а також із речовинами і предметами, що становлять підвищену небезпеку для оточення.

Злочини проти порядку несення спеціальних видів військової служби. Порушення правил водіння або експлуатації машин. Порушення правил польотів або

підготовки до них. Порушення правил кораблеводіння. Порушення статутних правил вартової служби чи патрулювання. Порушення статутних правил несення прикордонної служби. Порушення статутних правил несення бойового чергування. Порушення статутних правил внутрішньої служби.

Злочини проти порядку збереження військової таємниці. Розголошення відомостей військового характеру, що становлять державну таємницю, або втрата документів чи матеріалів, що містять такі відомості.

Злочини проти порядку виконання військовою службовою особою своїх службових обов'язків (військові службові злочини). Зловживання військовою службовою особою владою або службовим становищем. Перевищення військовою службовою особою влади чи службових повноважень. Недбале ставлення до військової служби. Бездіяльність військової влади. Здача або залишення ворогові засобів ведення війни. Залишення гинучого військового корабля.

Злочини проти порядку ведення бойових дій, законів і звичаїв війни. Самовільне залишення поля бою або відмова діяти зброєю. Добровільна здача в полон. Злочинні дії військовослужбовця, який перебуває в полоні. Мародерство. Насильство над населенням у районі воєнних дій. Погане поводження з військовополоненими. Незаконне використання символіки Червоного Хреста і Червоного Півмісяця та зловживання ними.

Тема 22. ЗЛОЧИНИ ПРОТИ МИРУ, БЕЗПЕКИ ЛЮДСТВА ТА МІЖНАРОДНОГО ПРАВОПОРЯДКУ

Загальна характеристика злочинів проти миру, безпеки людства та міжнародного правопорядку. Поняття злочинів проти миру, безпеки людства та міжнародного правопорядку. Класифікація злочинів, передбачених розділом XX Особливої частини КК України.

Злочини проти миру. Пропаганда війни. Планування, підготовка, розв'язування та ведення агресивної війни. Посягання на життя представника іноземної держави. Злочини проти осіб та установ, що мають міжнародний захист.

Злочини проти безпеки людства. Застосування зброї масового знищення. Розроблення, виробництво, придбання, зберігання, збут, транспортування зброї масового знищення. Екоцид. Геноцид.

Злочини проти міжнародного правопорядку. Порушення законів та звичаїв війни. Незаконне використання символіки Червоного Хреста, Червоного Півмісяця, Червоного Кристала. Піратство. Найманство.

Тема 23. ОСНОВНІ ПИТАННЯ ОСОБЛИВОЇ ЧАСТИНИ КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВА ЗАРУБІЖНИХ КРАЇН

Особлива частина кримінального права зарубіжних держав. Значення вивчення Особливої частини кримінального права зарубіжних держав. Критерії систематизації норм особливої частини в кримінальних кодексах зарубіжних держав.

Характеристика кримінального законодавства держав, що належать до континентальної системи права та англосаксонської системи права.

Характеристика кримінального законодавства ісламських держав.

Рекомендована література

1. Кримінальне право в питаннях і відповідях: Посібник для підготовки до іспитів / [Авт. колектив: Клименко В.А., Короленко В.М., Мельник М.І. та ін., Відп. ред. Кондратьєв Я. Ю.]; Нац. академія внутр. справ України.- К.: НАВСУ: Прав. джерела.1999.

2. Кримінальне право України: [Навч. посібник для студентів юрид. спец.] / Бондаренко М.О., Рудник В.І., Самілик Г.М. та ін.; Держ. податк. адмін. України, Акад. держ. податк. служби України.- Ірпінь: АДПСУ, 2000.- 93 с.
3. Михайленко П.П. Кримінальне право, кримінальний процес та кримінологія України: (Статті, доповіді, рецензії): У трьох томах.- К.: Генеза, 1999.-944с.:табл.
4. Путівник по Кримінальному кодексу України: основні поняття, таблиці, схеми.-Тернопіль: Астон.-2002.-244с.
5. Чернишова Н.В., Володько М.В., Хазін М.А. Кримінальне право України: Тези лекцій і практичні завдання для курсантів Київського училища міліції МВС України /За ред. В.М. Бовсуновського. – Київське училище міліції МВС України. - К.:Наук. думка, 1995.- 454 с.
6. Уголовное право Украины. Общая и Особенная части: Учебник / Под редакцией Е.Л. Стрельцова / Бабий А.П., Гончар Т.А., Магарин Н.С., Миколенко О.Н., Кармазин Ю.А., Загика А.В., Короленко Н.П., Крупко Д.И., Поплавский И.Г., Ромашкин С.В., Слепец В.Н., Стрельцов Е.Л., Чуваков О.А., Шевчук В.Н. – Х.: ООО “Одиссей”. – 2002. – 672 с.
7. Науково-практичний коментар до Кримінального кодексу України. / [Авт. колектив: Андрушко П.П., Арсенюк Т.М., Атаманюк О.Г., Бантишев О.Ф., Бахуринська О.О., Боголюбська Л.Б., Боровенко В.М., Боров В.І., Бурдоль Є.П., Варфоломеева Т.В., Глушков В.О., Голомша М.Я., Гончаренко С.В., Гошовський М.І., Гузир В.П., Доброрез О.О., Євро піна І.В., Ільковець Л.Б., Картавцев В.С., Костецький В.В., Косюта М.В., Крючкова О.В., Кудрявцев В.В., Лисенков С.Л., Лисенкові О.С., Литвин О.П., Мисливий В.А., Міщенко С.М., Мойсик В.Р., Мудров А.М., Обиход М.С., Оніщенко О.М., Орлова Т.В., Попов В.І., Пристайко В.І., Пшонка В.П., Руденко М.В., Селиванов М.П., Скомороха В.Є., Тихий В.П., Туркевич І.К., Хочунський А.М., Хруппа М.С., Руслова Л.А., Шумило М.Є., Яценко В.В.]: Під заг. ред. М.О. Потебенька, В.Г.Гончаренка. У двох частинах.- К.: Форум, 2001.- Загальна частина - 386 с. Особлива частина. - 942 с.
8. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України від 5 квітня 2001 року / [Авт. колектив: Бойко А.М., Брич Л.П., Грищук В.К., Дудоров О.О., Мельник М.І., Музика А.А., Навроцький В.О., Ришелюк А.А., Хавронюк М.І.]; За ред. М.І.Мельника, М.І.Хавронюка. - К.:МП “Каннон”, 2001.- 1102с.
9. Науково-практичний коментар до Кримінального кодексу України / [Авт. колектив: Александров Ю.В., Андрушко П.П., Антипов В.І., Клименко В.А., Матишевський П.С., Фесенко Є.В., Шапченко С.Д., Яценко С.С.]; Відп. ред. С.С. Яценко.- К.: А.С.К.-2002.-936с.
10. Науково-практичний коментар до Кримінального кодексу України / [Авт. колектив: Александров Ю.В., Андрушко П.П., Антипов В.І., Клименко В.А., Матишевський П.С., Фесенко Є.В., Шапченко С.Д., Яценко С.С.]; Відп. ред. С.С. Яценко.- 2-ге вид., переробл., доповн. - К.: А.С.К., 2002. - 968с.
11. Научно-практический комментарий Уголовного кодекса Украины от 5 апреля 2001 года. [Авт. коллектив: Бойко А.М., Брич Л.П., Грищук В.К., Дудоров А.А., Мельник Н.И., Музика А.А., Навроцкий В.А., Ришелюк А.А., Хавронюк Н.И.]; Под ред. Н.И. Мельника, Н.И. Хавронюка. – К.: Каннон, 2002. – 1216 с.
12. Уголовный кодекс Украины. Комментарий. Под редакцией Ю.А.Кармазина и Е.Л. Стрельцова / [Авт. колектив: Бабий А.П., Гончар Т.А., Загика А.В., Кармазин Ю.А., Крупко Д.И., Магарин Н.С., Миколенко А.Н., Панько М.М., Поплавский И.Г., Стрельцов Е.Л., Чуваков О.А.] – Х.: ООО «Одиссей», 2001 - -С.960.

13. Уголовный кодекс Украины. Комментарий. Под редакцией Ю.А. Кармазина и Е.Л. Стрельцова / Бабий А.П., Гончар Т.А., Загика А.В., Кармазин Ю.А., Крупко Д.И., Магарин Н.С., Миколенко А.Н., Панько М.М., Поплавский И.Г., Стрельцов Е.Л., Чуваков О.А. Издание второе. – Х.: ООО «Одиссей», 2002. – 960 с.
14. Кримінальне право України. Особлива частина / М.І. Бажанов, Ю.В. Баулін, В.І. Борисов, Гавриш С.Б., Дорош Л.В., Зінченко В.О., Касинюк В.І., Киричко В.М., Корчева З.Г., Кривоченко Л.М., Ломвко В.А., Паноа М.В., Перепилиця О.І., Ствшис В.В., Тацій В.Я., Тихий В.П., Тютюгін В.І., Устименко В.В., Харитонов С.О.Ярмиш Н.М. -К.: Юрінком Інтер.-Х.: Право.-2002.-496с
15. Кримінальне право України. Особлива частина: Підруч. для студентів юрид. вузів і факультетів / [Колектив авт.: Андрусів Г.В., Андрушко П.П., Лихова С.Я., Матишевський П.С., Фесенко Є.В., Шапченко С.Д., Яценко С.С.]; За ред. П.С. Матишевського, С.С.Яценка, П.П.Андрушка.- К.: Юрінком Інтер, 1999.- 892 с.
16. Кримінальне право України. Особлива частина: Посібник для підготовки іспитів / [Г.В. Андрусів, О.Ф. Бантишев, Б.В. Романюк]. - К.:Вид. Паливода А.В.-2002.-292с.
17. Кримінальне право. Особлива частина: Підручник / [Авт. колектив: Александров Ю.В., Антипов В.І., Володько М.В., Клименко В.А., Коржанський М.Й., Матвійчик В.К., Мельник М.І., Мисливий В.А., Навроцький В.О., Стрельцов Є.Л., Хавронюк М.І., Хруппа М.С., Шакур В.І.] / Відп. Ред. В.І.Шакур.- К.: НАВСУ: Прав. джерела , 1998.- 896 с.
18. Кримінальне право. Особлива частина: Підручник для студентів вищих навч. закладів / [М.І. Бажанов, Ю.В. Баулін, В.І. Борисов, Гавриш С.Б., Дорош Л.В., Зінченко В.О., Касинюк В.І., Киричко В.М., Корчева З.Г., Кривоченко Л.М., Ломвко В.А., Паноа М.В., Перепилиця О.І., Сташис В.В., Тацій В.Я., Тихий В.П., Тютюгін В.І., Устименко В.В., Харитонов С.О.Ярмиш Н.М.] Ред. М.І. Бажанов, В.В.Сташис, В.Я.Тацій - К.:Юрінком Інтер; Х.: Право.-2001.-494с.
19. Навроцький В.О. Кримінальне право України. Особлива частина: Курс лекцій.- К., "Знання" 2000.- 771 с.
20. Боботов С.В., Сухов Н.С. Реформа уголовного права во Франции. // Советское государство и право. - 1990. - №8. - С. 118-124.
21. Бухгольц Э. Уголовное право в объединенной Германии. // Вестник Московского университета. - 1993. - №1. - С. 50-54.
22. Давид Р. Основные правовые системы современности. - М.: Международные отношения, 1996.-400 с.
23. Зейкан І. Поняття посадової особи в кримінальному законодавстві: порівняльний аналіз. // Право України. - 2002. - №3.- С. 118-121.
24. Имамов Э.З. Уголовное право Китайской Народной Республики.- М.,1990.
25. Ковалев М.И., Козаченко И.Я. О реформе уголовного законодательства Канады. // Советское государство и право. - 1990. - №5. - С. 131-135.
26. Козочкин И. Новый Уголовный кодекс Испании. // Российская юстиция. - 1996. - №9.
27. Крылова Н.Е. Основные черты нового уголовного кодекса Франции.- Москва: Спарк.- 1996.- 124с.
28. Кузнецова Н.Ф., Цзян Хуэйлинь. Реформа уголовного законодательства Китая. // Вестник Московского университета. Серия 11, Право.- 1998.- №4.- С. 65-76.

29. Лубський В.І., Борис В.Д. Мусульманське право.-К.: “Вілбор”, 1997.- 256 с.
30. Матвеева А.А. основные тенденции развития уголовного законодательства Литовской республики. // Вестник Московского университета. Серия 11. Право.- 1999.- №4.- С. 42-54.
31. Навроцький В.О. Кримінальне законодавство зарубіжних держав: питання Особливої частини. - Львів: Юридичний ф-т Львівського держ. ун-ту ім. І. Франка. - 1999. - 56с.
32. Навроцький В.О. Кримінальне право України. Курс лекцій. (Підрозділ 15.1. Загальна характеристика Особливої частини кримінального законодавства зарубіжних держав).- Київ: Знання.- 2000.- С. 723-769.
33. Наумов А.В. Основные концепции современного уголовного права.- М.: “Юристь”, 1998.-512с.
34. Пітер Лейленд. Кримінальне право: злочин, покарання, судочинство. (Англ. підхід).-К.: Основи, 1996.-207 с
35. Похмелкин В. Новый уголовный кодекс - зеркало российской демократии. // Российская юстиция. - 1996. - №8.